

Neblėstanti salono romantika

Rubriką pristato antikvarinių vertybių salono „Amžinos vertybės“ įkūrėja Jurgita Žvirblytė

Žodis „salonas“, kurį vartojame ir šiandien, atkeliavo iš 17 a. Prancūzijos. Dažniausiai kalbėdami šia tema prie jo „prilipdome“ kitą žodį ir dalijamės savo pastebėjimais apie grožio, interjero, rūbų, gėlių salonus ir pan. Tačiau šįkart norėtusi pakalbėti ne apie pastaruosius, o apie kiekvieno mūsų namuose esančius salonus. Kaip visada, daugiau dėmesio skirsime istorijai, sugrįžtančiai į mūsų aplinką antikvarinių daiktų pavidalu. Antikvariniais daiktais apstatytas salonas šiandien turbūt geriausiai perteiktų pirminę salonų idėją, išsikristalizavusią per ilgus šimtmečius.

Salonų kultūros reikšmė

Šiais laikais pagrindines namų erdves, kuriose verda šeimos gyvenimas, įprasta vadinti svetainėmis, tačiau savo paskirtimi jos vis dar artimos tradiciniam salono etalonui, kitaip tariant, tarsi tęsia salonų kultūros tradicijas. Taigi, prieš pradedant kalbėti apie salonų interjerą, pirmiausia norėtusi aptarti jų erdvės daugiareikšmiškumą, perteikiantį pagrindinę salonų idėją.

Salonų kultūra ėmė formuotis 16 amžiuje. Ilgalaikėms tradicijoms įtakos turėjo įvairūs istoriniai įvykiai, stiliai, šalių kultūra. To-

kioje aplinkoje gimė saloninė muzika (ji išskiriama netgi kaip atskiras 19 a. pab. ir 20 a. pr. muzikos žanras), augo susidomėjimas literatūra, daile. Tuo metu tai buvo įprastas aristokratijos gyvenimo būdas. Praėjusių šimtmečių aukštuomenė, ieškodama pramogų, gyvenimo įvairovės, trokšdama žinių ir naujų saviraiškos galimybių, prašmatniuose dvaruose kūrė ir puoselėjo saloninį gyvenimo būdą. Tokioje aplinkoje tarp tituluotų visuomenės narių prie-

dien jau įprasta, kad namų, vadinasi, ir svetainių, šiluma bei jaukumu dažniausiai rūpinasi moterys.

Pagrindinė salono paskirtis buvo suburti žmones, skatinti juos bendrauti, įtraukti į įvairias pramogas. Tuo metu salonuose būdavo skaitoma poezija, vaidinama, muzikuojama, kortuojama, rengiami pokyliai, kaukių puotos ir kiti teminiai vakarai. Vykdamo diskusijos, skatinusios pažangių idėjų plitimą tarp privačių asmenų ir

globstį rado ir pripažinimo sulaukė ne vienas filosofas, mokslininkas, literatas, muzikas ar dailininkas.

Įdomu tai, kad nemaža dalis privačių salonų priklausė moterims. Pvz., 18 a. Prancūzijoje veikė apie 12 salonų, kuriems vadovavo damos. Daugelis tyrinėtojų pripažįsta, kad moterų iniciatyva organizuojant saloninius vakarus ir globojant menininkus tam tikra prasme buvo gražiosios lyties lygiateisiškumo įrodymas. Šian-

grupių. Aktualu būdavo viskas, pradedant meno stiliais ir baigiant valstybės reikalais. Taigi, galima sakyti, kad viešasis gyvenimas virė privačiose erdvėse.

Salonų interjerai

Salonų interjerai visuomet būdavo kuriami siekiant perteikti tam tikras idėjas, tad jų šeimininkai ieškodavo įvairiausių sprendimų.

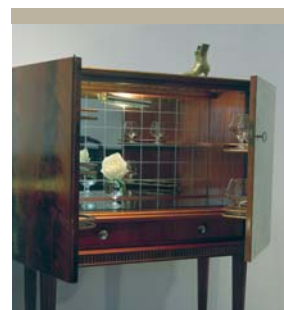
Kambarys, kuriame rinkdavosi žmonių kompanijos, formavo salono dvasią. Tam, kad būtų išlaikytas pokalbių privatumas, jau 17–18 a. didelės salės būdavo dalijamos į keletą mažesnių kambarėlių, juose atsirado nišų. Į keletą zonų padalytos salonų erdvės buvo rengiamos taip, kad svečiai netrukdydami vieni kitiems vienu metu galėtų užsiimti skirtingais dalykais, pvz., vieni kortuodavo prie tam skirtų žaidimo stalų, kiti įsitaís ant minkštasuolių gerdavo arbatą ir diskutuodavo, o mėgstantieji ramybę nuošalesniame kampe galėdavo skaityti, klausyti atliekamų muzikos kūrinių.

Ilgą laiką salonų interjerai buvo kuriami laikantis tam tikram laikmečiui būdingos stiliaus krypties. Naujos mados visuomet reiškėsi forma ir spalvomis, tačiau baldų ir daiktų funkcijos liko tokios pat. Minkštieji baldai (sofos, krėslai, kanapos) buvo pagrindiniai salono akcentai, tarnaujantys ne tik estetikai, bet ir praktiškumui, patogumui. 17 a., sklandant baroko dvasiai, minkštieji baldai būdavo apmušami oda, aptraukiami ryškių spalvų raštuotais audiniais, gelumbe, aksomu. Apmušalai būdavo tvirtinami bronziniais vinimis didelėmis galvutėmis. Tačiau jau 18 a. dekoratyvųjų baroką pakeitė rokoko stilius, kuriam buvo būdingas intymus, kamerinio pobūdžio interjeras: nedideli baldai užapvalintais kampais ir S raidės formos kojomis, truputį lenkti drožinėti krėslų atlošai. Šiuo laikotarpiu buvo madinga auksuoti baldus, rinktis švelnius pastelinius spalvų derinius, pvz., baltos ir melsvos, žalios ir rausvos. Apmušalams naudotas satinas, brokatas, šilkas, damastas. 18 a. ant-

roje pusėje ir 19 a. pradžioje vėl tampa madingi antikiniai baldų dekoravimo elementai: grifai, avinų ir liūtų galvos, vazos, lapų ir kaspinių girliandos, rozetės, reljefiniai medalionai, karo atributika. Tuo laikotarpiu itin išpopuliarėjo žaidimų staleliai. Minkštieji baldai būdavo aptraukiami raudonos, mėlynos, žalios spalvos akso- mu arba ripsu. Porankiai dažniausiai buvo puošiami tekintomis arba drožinėtomis grifų, liūtų, gulbių figūromis. Visa tai būdinga hierarchiniam ampyro stiliui. Taigi interjeras būdavo iškilmingas ir reprezentatyvus.

19 a. vyrausios Paryžiaus salonų tendencijos sparčiai paplito visoje Europoje. Šioje specifinėje kultūros srityje jau reiškėsi ne tik aristokratija, bet ir turtingi miestiečiai, taip pat meno, mokslo atstovai. Šio amžiaus viduryje tapo madingas ir paprastesnis bydermejerio stilius, atsiradęs Vokietijoje ir Austrijoje. Rengiant tokio stiliaus salonus nebuvo paisoma simetrijos, baldai būdavo statomi prie sienų grupelėmis, o kambario vidurys likdavo tuščias. Iš pradžių bydermejerio stiliaus baldai buvo nedideli, lengvų formų, negausiai dekoruoti, vėliau jie tapo masyvesni, puošnesni. Minkštieji baldai būdavo aptraukiami gėlėtu kartūnu, vienspalviu arba dryžuotu ripso audiniu. Vis dėlto tokiems interjerams ir baldams buvo būdingas santūrumas. Iki šių dienų itin mėgstamos šio stiliaus sofos.

19 a. pabaigoje taisyklės diktavo romantizmas, tad buvo grįžtama prie ankstesnių madų. Tuo metu buvo madinga derinti įvairius stilius, griežtai nesilaikant vienos kurios stilistinės krypties. Tai buvo vadinama eklektika. Galima teigti, kad šiandien, atslūgus minimalistinio stiliaus bangai, į mūsų namus vėl grįžta eklektiškas stilius, todėl modernioje gyvenamojoje aplinkoje atsiranda antikvarinių detalių. Juk siekiant sukurti išskirtinę ir patogią svetainės erdvę, alsuojančią klasikinių salonų dvasia, pirmiausia ieškoma antikvarinių baldų: minkštųjų komplektų, krėslų, įvairių tipų stalų, šviestuvų, laikrodžių, paveikslų ir kiti meno kūrinių. Tuomet pagrindinė namų erdvė tampa jauki ir miela. Taigi pasistengti turėtų būti verta, juk salonai – tai tarsi centrinė namų aikštė, kur vyksta visi svarbiausi įvykiai.

Antikvarinių vertybių salonas
„Amžinos vertybės“
Dysnos g. 7 / Ašmenos g. 3–14, Vilnius
Tel. + 370 5 231 2375
Fax + 370 5 231 2475

